Milníky Milionu chvilek 2024

Úvod

Rok 2024 byl rokem voleb a mnoha převratných událostí – jak v české, tak světové politice. Jedním z klíčových témat letos bylo pokračování v dlouhodobém úsilí o posilování demokracie a občanské angažovanosti v naší zemi. Ve společnosti nadále rezonovala potřeba odolávat vlnám dezinformací a sílících populisticko-autoritářských tendencí, které ohrožují stabilitu demokracie. Proto jsme se soustředili na osvětové a vzdělávací aktivity, které se v roce 2024 rozšířily a prohloubily.

Naše besedy se studenty středních škol o významu demokracie a občanské angažovanosti proběhly v rekordním počtu a pokryly širší spektrum regionů než v předešlém roce. Intenzivně jsme také rozšiřovali podporu místních komunit v regionech. Pomáhali jsme aktivním občanům s organizací přednášek, debat a veřejných akcí a podporovali je v jejich snahách zlepšovat život ve svém okolí. Do Milionové sítě se i díky tomu přidali více než tři stovky nových aktivních členů.

Významnou součástí našeho působení v roce 2024 byla také kontrola vládní moci. Nadále jsme sledovali, zda a jak vláda plní sliby, které dala občanům, a upozorňovali na problémy, jako je nedostatečná ochrana a posilování klíčových demokratických institucí. Věnovali jsme se také osvětovým kampaním k evropským, senátním a krajským volbám, které se u nás tradičně netěší velké volební účasti.

Příběh Slovenska, které v tomto roce procházelo obtížným obdobím, nám byl varovným signálem a jasnou připomínkou, že demokracie není samozřejmostí.
O to důležitější bude naše příprava na klíčový rok 2025.

Rok 2024 byl pro nás potvrzením, že občanská společnost v Česku má sílu a energii. Věříme, že jen společně můžeme čelit výzvám, které před námi stojí. Děkujeme všem, kdo přispívají svými dary, energií, časem a nápady. V nadcházejícím roce, který bude i vzhledem ke sněmovním volbám klíčový, nás čeká mnoho práce, ale o to více jsme odhodláni v ní pokračovat. Protože silná demokracie si žádá silnou občanskou společnost – a my jsme její součástí.

LEDEN

Česko proti nejistotě – výjezdy do regionů k debatám a oživení občanské aktivity (leden až duben 2024)

První čtyři měsíce roku 2024 jsme na pozvání aktivních občanů z Milionové sítě vyjížděli na debaty do všech krajů v republice, kde jsme společně diskutovali a hledali cesty, jak posilovat občanskou společnost.

Nejčastějšími tématy diskuzí byly dezinformace, polarizace společnosti, počínání vlády a zapojení mladých lidí do veřejného života. Společně s aktivními ob-čany jsme hledali kroky pro to, aby se situace zlepšila. Od účasti na zastupitelstvech či komunitních projektech, přes možnosti vstupu do lokální politiky až po způsoby, jak si udržet občanský zápal a nepropadnout rezignaci. Probrali jsme také možnosti zapojení občanů do aktuálních projektů Milionové sítě a podporu, kterou k nim nabízíme. Ať už jde o organizaci místních přednášek s odborníky na dezinformace či jiná aktuální témata nebo o projekt vzdělávání o demokracii na školách. Mluvili jsme také o tom, jak komunikovat s lidmi, kteří věří dezinformacím, a nabídli workshopy, které na toto téma zajišťujeme.

Setkání přinesla bezpočet nápadů a podnětů, které vedly k další spolupráci. Všude se do místních buněk přidali noví aktivní občané ochotní podílet se na obraně a zkvalitňování demokracie. A místní organizátoři posílili svou motivaci se i nadále občansky angažovat.

Kampaň ke korespondenční volbě (leden až duben 2024)

V lednu jsme spustili informační kampaň ke korespondenční volbě, jejíž přijetí jsme vládním politikům dlouhodobě připomínali. Korespondenční volba je přirozenou součástí demokracie 21. století a má ji 24 z 27 zemí Evropské unie.

Cílem kampaně bylo podpořit schválení korespondenční volby i přes mohutné obstrukce opozice a vyvracet nejčastější mýty a dezinformace, které se ohledně tohoto tématu ve veřejném prostoru šířily.

V rámci kampaně jsme mimo jiné zapojili aktivní občany, kteří hromadně oslovili lídry opozice zneužívající celé téma k politickému boji a vymezili se proti jejich blokování Sněmovny.

Korespondenční volba byla nakonec přes všechny obstrukce opozice schválena a definitivně vstoupila v platnost na konci srpna 2024.

Akce na Staroměstském náměstí na podporu Ukrajiny (únor 2024)

24. února – přesně 2 roky od zahájení války na Ukrajině – jsme na Staroměstském náměstí uspořádali veřejnou akci na podporu Ukrajiny. Shromáždění bylo společným dílem organizací Milion chvilek, Člověk v tísni, Paměť národa a Evropský kongres Ukrajinců. Kromě gesta solidarity bylo shromáždění i výzvou k další pomoci napadené zemi, která bojuje za bezpečnost a další směřování celé Evropy. Před plným náměstím promluvil mj. prezident Petr Pavel, britský novinář Timothy Garton Ash, herec Ondřej Vetchý a svůj vzkaz poslal i ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj.

© Petr Zewlakk Vrabec

Besedy o demokracii a možnostech občanské aktivity na školách (v průběhu celého roku)

I letos jsme pokračovali se školními vzdělávacími workshopy, které pomáhají mladým lidem ve věku 14-19 let objevovat možnosti, jak se zapojit do veřejného dění – a to nejen hlasováním, ale i dalšími způsoby participace. Program je přizpůsoben cílům RVP a může proběhnout kdekoliv v ČR s cílem motivovat studenty k aktivní roli v demokratické společnosti.

Zorganizovali jsme desítky besed na školách v 7 krajích, kterých se účastnila téměř tisícovka studentů.

V druhé polovině roku jsme rozšířili náš tým o nové lektory a o kraje, ve kterých působí. A od ledna 2025 se chystáme začít s dalšími vzdělávací workshopy, které budou poutavou formou seznamovat mladé lidi s výzvami demokracie a možnostmi, jak se zapojit do veřejného života.

© Kateřina Grenarová

KVĚTEN

Veřejná akce k aktivizaci občanů v evropských volbách na United Islands (květen)

Na festivalu United Islands v Praze jsme v rámci akcí pro veřejnost oslavili 20 let naší země v Evropské unii. Návštěvníci festivalu měli možnost si u stánku Milionu chvilek vyrobit vlastní pohlednici k volbám do Evropského parlamentu a dát tak jejím prostřednictvím svému okolí vědět, že se blíží důležité volby a o čem se v nich bude rozhodovat.

Červená čára pro radního ČT Luboše Xavera Veselého (květen až červen)

V květnu jsme se ozvali proti vulgárním výrokům radního ČT Luboše Xavera Veselého proti diplomatce Magdaléně Vašáryové a nepřijatelnému vnášení slovního násilí do veřejného prostoru. V souvislosti s tím jsme spustili iniciativu Červená čára, která volala po odvolání Luboše Xavera Veselého z Rady České televize. Již během prvních čtyř hodin od spuštění webu poslali aktivní občané poslancům vládní koalice přes 2000 e-mailů, čímž výrazně překonali cíl 20 zpráv na každého ze 108 zákonodárců. O odvolání kontroverzního radního dosud nebylo rozhodnuto. Akce však ukázala, že občanské společnosti není lhostejné, jakým směrem se ubírá kvalita a nezávislost veřejnoprávních médií. A právě občanská společnost byla potřeba i v dalších měsících, kdy se problémy kolem dění v České televizi ještě prohloubily.

Kampaň k evropským volbám (květen až červen)

Na začátku června se konaly důležité volby do Evropského parlamentu. Evropa zažívá bouřlivé časy – válka na Ukrajině, nárůst krajní pravice, hybridní hrozby z Ruska, klimatická změna i rostoucí vliv Číny. Cílem kampaně bylo zvednout volební účast ve prospěch proevropských, demokraticky orientovaných zástupců, kteří by nás náročnými časy provedli.

Součástí kampaně byly veřejné akce na více než 30 místech v republice s cílem upozornit na důležitost dalšího směřování Evropy a osvětová kampaň v on-line i off-line prostoru.

Ve volbách nakonec slavila úspěch opoziční uskupení, která populistickým způsobem nabízela jednoduchá řešení složitých problémů. Upozornili jsme vládní strany, že tento výsledek by pro ně měl být hlasitou zpětnou vazbou. Zároveň je budíčkem i pro občanskou společnost, která před nadcházejícími sněmovními volbami nesmí upadnout do rezignace.

© Petr Zewlakk Vrabec

Protesty ohledně dění v České televizi (srpen)

V srpnu se vyostřila situace týkající se České televize v souvislosti s netransparentními okolnostmi kolem zrušení investigativního pořadu 168 hodin. Nejprve jsme proto poslali otevřený dopis generálnímu řediteli ČT, na který jsme ovšem nedostali uspokojující odpověď. Následně se konal protestní happening před budovou České televize, na němž jsme společně se zástupci veřejnosti upozornili na otazníky kolem zrušení pořadu 168 hodin a vznesli požadavek na konkrétní plány nových formátů od generálního ředitele ČT. Upozornili jsme i na problematickou spolupráci Jana Součka se šéfem kanceláře Igorem Němcem kvůli jeho vazbám na dezinformátory, kterou Jan Souček později ukončil. Milion chvilek nadále sleduje situaci kolem ČT, včetně projednávání mediální novely, doplňovací volby do Rady ČT a odvolání radního Veselého.

© Petr Zewlakk Vrabec

Demonstrace k připomínce 21. srpna a k podpoře Ukrajiny před Ruskem (srpen)

V úterý 20. srpna 2024 proběhlo na náměstí Borise Němcova v Praze shromáždění s názvem „Běž domů, Ivane!“, které připomnělo 56. výročí invaze sovětských vojsk do Československa. Akci jsme pořádali společně s organizacemi Člověk v tísni a Paměť národa. Připomněli jsme si odvahu občanů, kteří se okupaci v roce 1968 postavili a vyjádřili jsme podporu Ukrajině, která čelí současné ruské agresi.

Během večera zazněly inspirativní projevy, včetně slov někdejší disidentky Věry Roubalové Kostlánové. Na závěr jsme všichni symbolicky zapálili prskavky jako výraz naděje na svobodnou budoucnost. Shromáždění ukázalo, že solidarita, empatie a soudržnost zůstávají klíčovými hodnotami v boji proti agresi a nespravedlnosti.

Připomínky událostí 21. srpna se konaly také v Milionové síti, například v Chebu, Chrudimi, Třeboni, Hranicích nebo Zábřehu.

© Petr Zewlakk Vrabec

ZÁŘÍ

Kampaň ke krajským a senátním volbám (září)

Na začátku září jsme spustili kampaň „Jsou volby, na kterých záleží“. Kampaň měla za cíl zvýšit povědomí veřejnosti o důležitosti krajských a senátních voleb a o roli, jakou hraje krajská politika a Senát v naší společnosti. Připravili jsme přehledné průvodce volbami a ve spolupráci se známými osobnostmi jsme natočili sérii aktivizačních videí.

Krajské volby potvrdily výrazný posun preferencí ve prospěch hnutí ANO a zároveň zdůraznily prohlubující se rozdělení české společnosti, vlivem nějž v bohatších regionech a větších městech převažuje podpora vládních stran, zatímco na venkově a ve znevýhodněných oblastech stále více posilují populistické subjekty. O to více je třeba podporovat vzdělávání a informovanost, budovat a propojovat regionální komunity, kde lidé mohou sdílet své problémy, a také využívat občanský tlak k prosazení investic do infrastruktury, školství a zdravotnictví ve znevýhodněných regionech.

ŘÍJEN

Setkání aktivních občanů z Milionové sítě a zahájení příprav na kampaň k volbám 2025 (říjen)

11.–13. října se v Medlově na Vysočině uskutečnilo celostátní setkání Milionové sítě, kterého se zúčastnili lidé různých věkových kategorií a názorů, které spojuje zájem o ochranu demokracie. Společně jsme sdíleli zkušenosti, diskutovali plány na oslavy 35 let demokracie a přípravy na předvolební rok, a také se zapojili do kreativního workshopu, kde vznikly nové nápady pro aktivizační kampaň před sněmovními volbami. Akce také představila nové krajské ambasadorky a zahájila pilotní projekt pro posílení regionálních skupin. Setkání ukázalo sílu spolupráce a propojení občanů napříč regiony, kteří společně pracují na podpoře demokracie.

© Jakub Šimandl

Demonstrace na obranu demokracie před autoritářstvím na Staroměstském náměstí (listopad)

17. 11. – v den půlkulatého výročí sametové revoluce – jsme v Praze na Staroměstském náměstí uspořádali demonstraci s názvem „Zůstaňme demokratickým srdcem Evropy". Akce měla zdůraznit potřebu chránit demokracii před sílícími autoritářskými tendencemi a vyslat politikům jasný apel, aby zajistili, že Česká republika zůstane součástí demokratické Evropy.

Na demonstraci vystoupili např. herec Vladimír Polívka, zpěvačka Barbora Poláková nebo hudebník David Koller. Svou podporu vyjádřila prostřednictvím video vzkazu také bývalá slovenská prezidentka Zuzana Čaputová, která zdůraznila význam ochrany demokratických hodnot.

Na demonstraci jsme mj. představili Výzvu demokratickým politikům, kterou podepsala řada známých osobností včetně herce Zdeňka Svěráka. Výzva apeluje na demokratické strany, aby svými kroky a jasnými postoji chránily pilíře demokracie před vlivy populismu, klientelismu a autoritářských tendencí a nedopustily rozklad demokracie a právního státu, jako se to děje v Maďarsku a na Slovensku. Výzvu dosud podepsalo přes 20 tisíc občanů a další kroky chystáme po novém roce.

© Petr Zewlakk Vrabec

17. listopad v regionech

Výročí sametové revoluce se neslavilo pouze v Praze na Národní třídě, ale i v regionech po celé zemi. Ve dnech kolem 17. listopadu zorganizovali aktivní občané z Milionové sítě řadu setkání, debat, besed, výstav, koncertů i celých festivalů na témata spojená se svobodou a demokracií. Veřejné akce Milionové sítě se konaly např. v Opavě, Novém Jičíně, Žďáru nad Sázavou, Svitavách, Hradci Králové nebo Novém Městě na Moravě.

Archiv Change The SU

PROSINEC

Připomínka odkazu Václava Havla (prosinec)

18. 12. zorganizovali členové Milionové sítě na několika místech republiky vzpomínkové akce spojené s výročím odchodu Václava Havla. Vzpomínkové akce připomínající si naději, že pravda a láska zvítězí, proběhly např. v Chrudimi, Hradci Králové, Opavě či v Hustopečích u Brna.

Závěr

Rok 2025 před námi otevírá nové kapitoly. Bude to rok plný příprav na sněmovní volby, které zásadním způsobem určí budoucnost naší země. Už teď víme, že bude nezbytné čelit nejen bezbřehému populismu a dezinformačním kampaním, ale také narůstající skepsi a rezignaci demokratické části společnosti.

Máme připravenou řadu nových projektů, kampaní a aktivit, které budeme postupně představovat. Bude nám ctí, pokud u toho budete s námi – ať už jako aktivní podporovatelé, kritičtí pozorovatelé či zapojení občané. Demokracie potřebuje každého z nás. Je to nikdy nekončící proces, který musíme společně hájit, rozvíjet a kultivovat.

Děkujeme vám za to, že vám demokracie není lhostejná, že na politické dění nerezignujete a že jste i v uplynulém roce věnovali svůj čas tomu, na čem skutečně záleží. Ať už byl rok 2024 jakkoliv náročný, s vaší podporou můžeme vstoupit do roku 2025 s nadějí a odhodláním.

Přejeme vám úspěšný a klidný nový rok plný inspirace a odvahy.
Demokratická budoucnost je v našich rukou.